

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 10/11/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 249: Học đạo Thánh Hiền nhất định an vui

Đạo là sự chuẩn mực, là nguyên tắc, phép tắc của vũ trụ nhân sanh nên nếu chúng ta học và làm theo sự chuẩn mực đó của Thánh Hiền thì làm sao mà không an vui! Người mãi đi tìm sự an vui mà không chịu tuân theo những chuẩn mực Thánh Hiền thì càng tìm lại càng xa với an vui mà họ mong muốn. Tiền tài, danh vọng địa vị, họ đều có đủ thế nhưng họ không có an vui tự tại.

Một người giàu nhất cũng có lúc phải rời xa nơi họ đang ở, phần nào cho thấy, thế gian này là một sự xót xa. Họ có tiền tài, danh vọng nhưng lại thiếu đi sự an ổn tâm hồn. Nguyên nhân vì họ không học đạo Thánh Hiền, không biết đến đạo Thánh Hiền. Mấy ngày nay, Hệ thống chúng ta tổ chức nhiều sự kiện, chúng ta đi từ cảm xúc này đến cảm xúc khác. Nhiều người đặt câu hỏi vì sao chúng ta có thể tổ chức thành công và đông đầy cảm xúc? Câu trả lời là các chương trình đều có giá trị cốt lõi bên trong, đó là có đạo Thánh Hiền, có chuẩn tắc của Thánh Hiền. Vậy thì, mọi nơi mọi chỗ, trong mọi tình huống, nếu có đạo Thánh Hiền thì sẽ tốt đẹp.

Hòa Thượng khẳng định rằng nếu chúng ta muốn an vui thì phải lấy chuẩn tắc của Thánh Hiền để chỉ đạo đời sống, khởi tâm động niệm, đối nhân xử thế tiếp vật của mình. Nếu không có chuẩn tắc của Thánh Hiền thì chúng ta vẫn thành công, vẫn có tiền tài danh vọng địa vị không ai bằng nhưng chúng ta vẫn không tránh được sự khổ đau và sự bất an. Để rồi sau cùng, muốn vứt bỏ đi địa vị, tiền tài, danh vọng thì sự phiền hà, khổ đau vẫn còn lây dầy.

Hòa Thượng nói: *“Người xưa coi học tập là một niềm vui còn người ngày nay coi việc học tập là một nỗi khổ. Vì sao vậy? Vì người xưa học tập lập chí ở cầu đạo, cầu học được chuẩn tắc của Phật Bồ Tát Thánh Hiền, còn chí cầu học ngày nay là danh vọng lợi dưỡng. Tổng nguyên tắc của vũ trụ nhân sanh, chúng ta gọi là đạo. Trong Phật pháp Đại thừa, hằng thuận với tổng nguyên tắc, tổng cương lĩnh của pháp tánh chính là đạo. Người hiện tại đi học không*

cầu đạo, đi học bây giờ là tranh giành điểm số, tranh giành vinh hoa hoặc là làm nở mày nở mặt cho cha mẹ để tương lai ở xã hội kiếm được nhiều tiền. Họ tự đem áp lực đè nặng trên tâm khảm của họ. Người trước tiếp nhận giáo dục không phải như vậy, tuyệt đối không phải để thăng quan phát tài, tuyệt đối không phải tương lai ở xã hội có địa vị tốt để kiếm tiền mà mục đích của họ là Chí Tại Thánh Hiền – làm Thánh, làm Hiền.”

Chúng ta làm tốt vai trò bổn phận của mình trong mối quan hệ ngũ luân gồm quan hệ Vợ Chồng, Cha Con, Anh Em, Thầy Trò, Bạn bè, vai nào thì ra vai đó. Bạn bè phải nói đến đạo nghĩa, ân nghĩa, tình nghĩa thì đó đều là đạo. Có những thanh niên nam nữ thì không đỗ Đại học thì liền đi tự tử đây là họ đã tự mình tạo áp lực cho bản thân. Những người có danh vọng địa vị tiền tài đã truy cầu danh vọng địa vị tiền tài là thứ vốn dĩ không an vui. Thế rồi sau đó chính họ lại mong cầu sự an tịnh tâm hồn, sự hạnh phúc đích thực từ những người tu hành thanh tịnh, chẳng có danh vọng, địa vị, tiền tài. Chúng ta có thấy nghịch lý này không?

Hôm qua, tại buổi lễ tri ân ngày nhà giáo và buổi đào tạo, có một người trẻ đã mở một trung tâm anh ngữ cũng đến tham dự. Anh nói anh có đến cả ngàn câu hỏi rằng vì sao chúng ta lại có thể tổ chức thành công đến như vậy? Chúng ta là con người thì một ngôi trường dựng lên phải có chuẩn tắc làm người. Tuy nhiên, người mở trường, làm giáo dục hiện nay đang làm tăng danh vọng lợi dưỡng, tăng sự tham cầu, không có giá trị cốt lõi, không có chuẩn tắc làm người. Cho nên Hòa Thượng mới nhắc nhở rằng học đạo Thánh Hiền thì mới có an vui.

Từ rất lâu, có nhiều chuyên gia, học giả xây dựng nhiều chương trình đỉnh cao, tôi chỉ nghe, chứ không sử dụng. Vì đây đều là vọng tưởng, phát khởi từ tâm tham cầu chứ không phải từ tâm thanh tịnh. Chúng ta chỉ tiếp nhận những thứ gì xuất phát từ tâm chân thành, thanh tịnh, từ bi. Nếu chúng ta không theo hướng này mà phát triển thì chúng ta sẽ bước vào vũng lầy của thế gian, với gốc của nó là vọng tưởng, để rồi khổ đau vẫn khổ đau.

Chúng ta làm việc và học tập là “***Chí Ở Thánh Hiền***” tức là để làm Thánh làm Hiền. Hòa Thượng nói: “***Ý nghĩa của Thánh Hiền là gì? Thánh Hiền chính là rõ lý, là người rõ đạo lý để làm người. Chỉ có người hiểu rõ đạo lý làm người thì mới biết hy sinh phụng hiến, mới biết vì xã hội, vì cộng đồng còn người không rõ đạo lý làm người sẽ tự tư tự lợi. Người rõ lý sẽ mở rộng tâm lượng***

đến cực đại. Người hiểu được đạo lý làm người thì đời sống của họ tuy thanh khổ nhưng tinh thần thì sung mãn. Ngược lại những người sống sung túc giàu sang có đời sống tinh thần rất đáng thương. Hai loại đời sống: Đời sống tinh thần hay đời sống vật chất quan trọng? Loại đời sống tinh thần có niềm vui, có an vui tự tại còn đời sống vật chất không có niềm vui, luôn làm người ta phải lo nghĩ.”

Hòa Thượng chỉ cho chúng ta biết rằng người rõ lý mới biết hy sinh phụng hiến, còn nếu không rõ lý thì chỉ tự tư tự lợi. Biên giới giữa hy sinh phụng hiến và tự tư tự lợi chỉ ở ngay một niệm. Phạm phu như chúng ta không nhận ra sự chuyển biến của một niệm đó đâu. Niệm trước là hy sinh phụng hiến thì niệm sau đã là tự tư tự lợi rồi. Trên trang chữ Hán, tôi đang đề hai câu: *“Từ bi trùm pháp giới, thiện ý khắp nhân gian”* – tức là chúng ta đem thiện tâm thiện ý của mình phủ khắp nhân gian này. Tâm lượng rộng lớn thì phước báu từ đó cũng rộng lớn nên người xưa có câu rằng: *“Lượng lớn phước lớn”*.

Hòa Thượng khẳng định người hiểu rõ đạo lý làm người thì đời sống của họ thanh khổ chứ không phải bần khổ. Những người sống thanh đạm đó không mong cầu cho chính mình mà tất cả đều vì người khác mà lo nghĩ. Thanh khổ như Nhan Hồi, ăn cơm bằng rá trúc, uống nước bằng phễu đến nay ai cũng kính ngưỡng, tán phục và ngay cả Khổng Lão Phu Tử cũng tán thán người học trò này rằng: *“Nhan Hồi cũng không muốn thay đổi niềm vui đó”*. Đời sống của Nhan Hồi có thể khiến người khác nhìn vào thấy rất là khổ vì không có chén ngọc, đĩa ngà, không có cao lương mỹ vị nhưng đời sống tinh thần thì sung mãn.

Có người giàu, nhiều nhà cửa đến nỗi không ở hết, năm thì mười họa mới đến ở một lần. Họ phải đầu tắt mặt tối để trả cho những người làm thuê, người quản lý đang ở đó hưởng thụ. Chi phí để duy trì nhà cửa, tài sản, du thuyền, máy bay rất lớn vì không chăm sóc tốt thì không đảm bảo an toàn. Chúng ta nhìn bề ngoài thì tưởng như thế là sướng lắm nhưng thật ra có họ có an không? Thanh đạm như Nhan Hồi, người đời sau còn tán thán nhưng người sống trong giàu sang phú quý, hay những vị vua chúa trải qua thời đại sống huy hoàng, đời sau không ai nhắc đến. Thật đúng như câu người xưa từng nói: *“Mùi thơm đức hạnh ngược gió tung bay khắp muôn phương!”*

Hòa Thượng nói: ***“Nhan Hôi vì sao có được niềm vui đó? Là vì đó là niềm vui ở đạo, tức là đối với chân tướng vũ trụ nhân sanh này họ hiểu một cách rõ ràng, tường tận, họ không mê, không tà, không nhiễm.”*** Người không có an vui là do mê tà nhiễm, luôn tưởng rằng tiền tài danh vọng địa vị là an vui nhưng thật ra có vui đâu, ngày ngày chỉ là sống trong sự thấp thỏm lo âu. Tiền nhiều thì sợ bị người khác lấy, có địa vị thì sợ bị mất địa vị. Đây là mê, không nhận ra chân tướng. Chỉ có người vô tư vô cầu, mọi việc làm đều hy sinh phụng hiến thì tự tại. Mọi khởi tâm động niệm của họ chỉ là cho đi, không nghĩ đến lấy vào và họ không cưỡng cầu, nếu có thì cho, thì tặng, không có thì thôi. Không có mà làm ra vẻ có, thì chính mình tự chuốc khổ vào mình.

Hòa Thượng nói: ***“Người xưa đi học, chân thật có pháp hỷ, họ đạt được niềm vui chân thật vì họ lãnh ngộ, thâm nhập được chân tướng vũ trụ nhân sanh. Loại người này mới là người chân thật hưởng thụ. Loại niềm vui này nếu chúng ta không thật học, không thật làm thì không thể nếm được. Người xưa hiểu được đạo lý này nên trong giáo dục con người, người xưa đặt việc hy sinh phụng hiến đặt lên hàng đầu”***. Người xưa đi học thấy vui vì càng học càng rõ lý. Do đó, họ càng học càng vui, càng làm càng có kết quả. Hai điều này tương bổ cho nhau. Càng học thì càng làm chuẩn xác và khi làm chuẩn xác rồi thì càng có kết quả tốt đẹp. Còn chúng ta học tại sao không vui? Là vì không rõ lý, không hiểu, không làm được nên càng học càng thấy bức bách. Có người lên lớp học của chúng ta luôn có cảm giác họ đang bị mắc, như đang nói chính họ.

Nhiều người không hiểu việc làm của chúng ta, họ thắc mắc vì sao chúng ta cho hoài vậy? Và đến khi nào chúng ta không cho nữa? Tôi nói đến chết mới thôi. Vì sao? Vì đó là niềm vui, ngày ngày chúng ta tận tâm tận lực hy sinh phụng hiến là niềm vui và nếu không làm thì niềm vui đã bị cắt mất rồi. Trái ngược lại, người sống trong mê tà nhiễm, nên khi được lợi người ta mới vui. Muốn được lợi thì họ đã phải diễn biết bao nhiêu là tập nghiệp xấu ác mới có được. Lợi đó bắt đầu từ nhân của đau khổ cho nên họ không biết vì sao mình sống trong đau khổ. Cho đi không phải là hết, càng cho đi lại càng có nhiều thứ để tiếp tục cho đi, càng cho đi càng vui.

Người xưa trong giáo dục lấy hy sinh phụng hiến làm hàng đầu, không lấy việc tự tư tự lợi đặt lên hàng đầu. Chúng ta phải nhìn rõ bản chất của những học

thuyết giáo dục ngày nay. Động lực thúc đẩy họ ban đầu viết những học thuyết đó là tham, sau đó từ tham sinh ra vọng tưởng và từ vọng tưởng, họ đã viết ra rất nhiều cách thức giáo dục khác nhau. Đạo của Thánh Hiền xuất phát từ tâm hy sinh phụng hiến và đạo của thế gian là tự tư tự lợi, là có điều kiện.

Chúng ta không cần lấy giáo án, giáo trình hay phương thức bên ngoài thêm vào những bài giảng mà Thánh Hiền đang chỉ dạy vì việc làm này sẽ khiến người khác không tin chúng ta. Chúng ta biết rõ rằng tác nhân chính, động lực chính để người thế gian làm việc là lòng tham. Giống như Hòa Thượng từng kể rằng Ngài thấy có một tờ báo cổ sứt trên trang chính rằng “*Tham là động lực phát triển xã hội*”. Ngài khẳng định rằng một xã hội như vậy sẽ có tác dụng phụ nghiêm trọng, động lực tham biến xã hội đó thành xã hội không phải của loài người. Động lực thúc đẩy xã hội phải là người người được ấm no hạnh phúc và được an vui. Cho nên Chúng ta phải học tập và làm theo lời chỉ dạy Thánh Hiền, từ nơi đây, chúng ta sẽ có phương thức, có giáo án, giáo trình cụ thể, chứ không cần mượn nhờ từ những thứ xuất phát bởi lòng tham và vọng tưởng.

Chúng ta học Phật nên biết rằng có giới tức là có chuẩn mực, có khuôn phép mới được định, được định mới có trí tuệ. Nếu một trí tuệ không thông qua giới thì đó là ma mãnh. Người có trí tuệ lưu xuất từ nội tâm thì sẽ rất từ bi. Thứ thông minh ở thế gian là thế trí biện thông, chỉ là sự ma mãnh. Người có trí tuệ sẽ đưa ra sản phẩm chân thật lợi ích, mang lại niềm vui và hạnh phúc cho mọi người. Chúng ta tiếp nhận giáo huấn xuất phát từ nơi trí tuệ của Phật Bồ Tát Thánh Hiền nên chúng ta chân thật có an vui và hạnh phúc. Đến thời điểm này, chúng ta tin vào lời dạy của Cổ Thánh Tiên Hiền, của Phật Bồ Tát, phải nghe theo làm theo, không nghi ngại. Nghi ngại sẽ khiến chúng ta chần chừ, không xác quyết. Hãy làm một cách dứt khoát mới có thành công viên mãn./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.

Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!